І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXIV. Ч. 186. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 27-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1958 ЦЕНТІВ 12 CENTS TWO SECTIONS (SECTION I) No. 186. VOL. LXV.

ПРЕЗИДЕНТ ВВАЖАЄ ЗАКРИТТЯ ШКІЛ РИСКОМ ДЛЯ МОЛОДІ І ДЛЯ КРАЇНИ

Вашингтон. — В листі до Дж. Алберта Ролстона, голови комітету для справ публічного виховання в Шарлотсвіл у Вірджінії, през Айзенгавер висловив свою стурбованість спротивом губернаторів стейтів Арконсо і Вірджінії проти введення інтеграції і назвав наказане ними закриття шкіл загрозою і для шкільної молоді і для всієї країни. Засуджуючи мотиви, що привели губернаторів Фобуса і Алмонда до цього заходу, особливо ж їх небажання допустити дітей негритянської раси до шкіл, в яких вчаться білі, през. Айзенгавер заявив, що наказане згаданими губернаторами закриття шкіл суперечить основним ідеалам З'єдинених Держав Америки. Поміж цими ідеалами — підкреслив він — найперший є переконання, що „всі люди є рівні в обличчі Бога". Якщо йде про ставлення Президента до антиінтеграційного спротиву в стейтах Арканзо й у Вірджінії, то ця його заява є однією з найсильніших і найрішучіших. В попередніх своїх заявах з цього приводу, особливо ж під час пресових конференцій, през. Айзенгавер висловлювався в цій справі більш стримано і підкреслював передусім конечність виконування рішень Найвищого Суду ЗДА. У закінченні свого листа до Ролстона, през. Айзенгавер висловив ще сподівання, що в Арконсо й у Вірджінії школи будуть вже незабаром відкриті й у них зможуть вільно вчитися діти усіх рас. Дж. Алберт Ролстон є головою громадянського комітету у Шарлоттесвіл, що поставив собі завданням кампанію за відкриття замкнених губернатором Алмондом шкіл. Лист през. Айзенгавера до Ролстона є відповіддю на його телеграму в цій справі, вислану президентові Айзенгаверові до Нюпорту після того, як Президент відбув нараду в справі інтеграції з генеральним прокуратором ЗДА Вільямом П. Роджерсом. Заява през. Айзенгавера із засудженням закриття шкіл, як заходу суперечного з основними ідеалами З'єдинених Держав Америки, викликала гостру реакцію збоку губернатора Алмонда, який заявив, що в деяких життєвих справах має рішати не федеральний уряд, але само населення стейтів. Цього ж самого дня губ. Алмонд ствердив під час пресової конференції, що він виключає можливість передання публічних шкіл під приватне керівництво і що про це не може бути взагалі ніякої мови в стейті Вірджінія.

Південні губернатари вимагають зменшити імпорт

Лексінгтон, Кентокі. — Південні губернатори залишили свою давнішу політику економічного лібералізму та ухвалили на своїй конференції, щоб і Президент і Конгрес подбали про те, „щоб охоронити домашню продукцію і домашню економіку проти імпорту з-за кордону чужих товарів". Губернатори не хотіли вирішувати такої важливої для південних стейтів проблеми як шкільна сегрегація і відклали її набік після короткої дискусії. Виступ південних губернаторів проти вільної торгівлі свідчить про те, що південній частині цієї країни докучає імпорт текстильних товарів і нафти. В Конференції брали участь 16 губернаторів. На голову вибрано на найближчий рік губернатора Міссісіпі Дж. П. Колемана.

Д-р Дан Парлберґ найменований на економічного дорадника Президента

Вашингтон. — 26-го вересня Президент найменував д-ра Дана Парлберґа на свого економічного дорадника на місце д-ра Гебріела Годжа, що зрезигнував із днем 30 вересня. Д-р Парлберґ є спеціялістом в рільничих справах і знавцем економічних проблем. 26-го вересня зрезигнував ще один високий урядовець — підсекретар торгівлі для справ транспорту Луіс Ротшилд. Він заявив, що служив Президентові 5 років, і тепер час подбати про свою родину. Президент дякував йому за працю і жалів, що мусить відійти з праці для уряду. — Говорять, що має відійти і секретар фльоти Томас С. Гейтс, і що тоді мали б настати зміни в кабінеті Президента, бо мав би відійти секретар торгівлі Сінклер Вікс і головний поштмайстер Артур Соммерфілд, який має погане здоров'я.

Вуглекопи домагаються введення золотого стандарту

Сан Франсіско. — На Конгресі Вуглекопів прийнято резолюцію, яка вимагає введення золотого стандарту, скасованого в 1933 році. Це, як сказано в резолюції, скріпило б оборону проти тих сил, які спричиняють інфляцію валюти. В ухваленій резолюції сказано ще: „Рекомендуємо, щоб департамент скарбу продовжував набувати видобуте в ЗДА золото і срібло, яке запропонують продуценти, і щоб всі теперішні і майбутні запаси золота та срібла були використовувані державною скарбницею для монетарних цілей, щоб поліпшити й скріпити нашу валюту і сприяти фінансовій політиці нашого уряду". Від 1933 в ЗДА не б'ють золотих монет, а золоті запаси тримають в зливках.

ЗДА відкличуть війська з Ливану до кінця жовтня ц. р.

Бейрут. — За загальним переконанням американських чинників в Ливані, західного дипломатичного корпусу в його столиці Бейруті, американські війська будуть відкликані до кінця жовтня цього року. ЗДА буцім-то повідомили про це неофіційно генерального секретаря ОН Гаммершільда, який включить ту вістку до свого звідомлення, що його предложить Генеральній Асамблеї в найближчих днях. Проте відкликання американського війська з Ливану не стоїть у зв'язку з заходами, що їх вживуть Об'єднані Нації у висліді подорожі Гаммершільда на Середній Схід: встановлення нових обсерваційно-контактних станиць в Аммані в Йордані, Бейруті в Ливані та в Дамаску в Сирії. Американські війська хочуть евакуювати Ливан незалежно від труднощів, які можуть зустріти новий ливанський уряд. Американці в Ливані вважають, що ці труднощі — включно з вуличними боями в Бейруті в минулий вівторок — це проба здібности і рішучости нового президента і його прем'єра. Хоча цим прем'єром став один із лідерів партизанської опозиції, Карамі, проте не вважається його ворогом Заходу та сліпим і послушним звеличником Нассера. Спокій в Ливані залежить — за переконанням тамошніх закордонних обсерваторів — виключно від рішучости президента Фуада Шегаба і його прем'єра.

Айзенгавер вестиме завзяту виборчу кампанію

Вашингтон. — З Білого Дому повідомляють, що президент Айзенгавер цієї осени вестиме завзяту виборчу кампанію, щоб допомогти республіканцям здобути контролю в Конгресі. В першу чергу Президент відвідає Каліфорнію і 20 жовтня промовлятиме в Лос Анджелесі, а 21 жовтня в Сан Франціско. 22-го жовтня Президент затримається в Шикаго, де також виголосить одну виборчу промову. Ці реченці промов установив Президент із головою Республіканського Крайового Комітету, Мідом Алкорном, який сказав, що Айзенгавер „із ентузіязмом" схвалив плян зорганізувати „Республіканський Клюб Сеньйорів", до якого мали б вписуватися жінки й чоловіки у віці понад 65 років, які мають виборче право. Таких виборців є коло 15 мільйонів, і вони мали б допомогти республіканцям до перемоги. Крім того Айзенгавер мав би промовляти і в Ню Йорку, де він буде 28-го жовтня в Крайовій Футбольній фундації. В Н. Йорку Айзенгавер підтримав би республіканських кандидатів на сенатора (Кітінга) і на губернатора (Нелсона Рокефеллера), а в Каліфорнії допоміг би Новлендові, який старається здобути становище губернатора, і Найтові, який хоче зайняти сенаторське становище, опорожнене Новлендом.

Домагаються викинути СССР із ОН

Ню Йорк. — Асамблея Поневолених Европейських Народів на своїх зборах в Міжнародному Центрі Карнеґі при 46-ій вулиці закликала Об'єднані Нації до скликання надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї, на якій можна було б вирішити справу викинення СССР і комуністичної Мадярщини з ОН за те, що ті дві держави відмовилися виконати резолюцію ОН в справі Мадярщини. На цих зборах були представники 9-ох европейських держав поневолених СССР, і вони домагалися „колективних засобів", згідно з чартером ОН, проти Москви і Будапешту. Прийнято також резолюцію, в якій закликається вільні західні держави не брати участи в конференціях із Москвою дак довго, поки СССР не дасть запевнення, що почне обговорювати справу ліквідації своїх впливів у своїх сателітів.

Кубинські повстанці поширюють терористичні акції

Гавана, Кубинська Республіка. — Кубинські повстанці, які є під проводом Фіделя Кастра, поширюють свою терористичну акцію в трьох провінціях: Східній, Камаґей та Ляс Вілляс. Повстанці давніше діяли тільки в Східній провінції, а тепер вони нападають на транспорти на автострадах та залізницях, а також висаджують мости та перетинають телефонічні й телеграфічні дроти. Впродовж тільки двох днів на шляху між Бепром і Контрамаестра, пров. Східня, знищено 22 вози. Між урядовими військами і повстанцями відбуваються часті сутички. На литовищі в Хозе Марті повстанці спалили адміністраційний будинок. Кастро недавно хвалився, що почиває генеральну офензиву проти урядових військ, а командант армії президента Батісти обіцяє зовсім зліквідувати повстанців.

Микола Понеділок буде майстром церемонії при виборі „Місс Союзівки"

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — Відомий наш молодий письменник-гуморист і артист, автор виданої недавно книжки „Вітаміни" Микола Понеділок, якого вважають „українським виданням" відомого фільмового артиста Джері Люїса, погодився виконувати ролю майстра церемонії під час вибору „Місс Союзівки" на фестині на цій вакаційній оселі УНСоюзу в найближчу неділю, 28-го вересня. Правда, соборний приятель його, письменник Іван Керницький-Ікер попереджав, що „Микола вибере всіх дівчат" і Союзівка мусітиме в найближчому сезоні відступити щонайменше один будинок цим красуням, щоб вони відбували признаний їм, „Місс Союзівкам", один тиждень безкоштовних вакацій на цій оселі, але виявляється, що п. Понеділок тільки керуватиме церемонією, а про всебічну красу рішатимуть такі її кваліфіковані знавці, як артист-маляр Михайло Мороз, проф. Е. Жарський та інші члени „суду". Фестин і вибір „Місс Союзівки" в неділю, 28-го вересня, буде попереджений відбиванковими змаганнями багатьох спортових чоловічих і жіночих дружин за першенство СУАСТ в суботу, 27-го вересня. Передбачено на ці дні ряд інших імпрез, включно із вечірніми забавами під вільним небом серед чудової осінньої природи.

Микола Понеділок

Англія і Франція проти воєнних метод політики комуністичного Китаю

Об'єднані Нації. — Міністри закордонних справ Англії Селвин Ллойд і Франції Моріс де Мурвіль виголосили в минулий четвер 25 ц. м. великі промови на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, солідаризуючись з З'єдиненими Державами щодо принципу, що неможливо осягати політичні цілі воєнними методами і що тому „роз'язка спору за острови в протоці Формози може базуватись тільки на проголошенні там перемир'я та на мирному порозумінні. Англійський міністер звернув увагу на примирливий підхід ЗДА до цієї справи та протиставив йому підхід „тих, що закидають Америці агресивні тенденції". Французький міністер заявив виразно, що коли б теперішні амбасадорські розмови у Варшаві не дали позитивного висліду, то треба буде передати цю справу на форум Об'єднаних Націй, щоб вони вирішили її „в дусі чартеру". Також міністри закордонних справ Австралії і Данії промовляли в тому самому дусі — проти вживання військової сили для переведення своїх цілей.

Франція приготовляє репресії проти комуністів

Париж. — Коли 28 ц. м. французький нарід у плебісциті затвердить проєкт нової конституції, то треба буде прийняти заходи „щоби 5-та Республіка не зазнала від комуністів такої долі, як її мала Четверта" — заявив речник французького уряду, міністер інформації Жак Сустель. Він натякнув виразно на те, що нова виборча ординація буде так сконструйована, щоб унеможливити французькій комуністичній партії увійти до нового французького парламенту, хоч і позбавлено давніх прерогатив, в попередній деструктивній силі. У новій конституції четверта стаття говорить, що „всі політичні партії мусять шанувати принципи державної суверенности і демократії". Ця стаття вимірена проти комуністів, які визнають тоталітарну систему та є підривною організацією, що слухає наказів з Москви. В останньому французькому парляменті (який формально ще існує), на 595 членів комуністи мали 143 послів і становили найбільшу парляментарну групу. Це їхнє число вможливлювало їм лучитися з кожночасною опозицією, щоб проваловати існуючі уряди. Сам Жак Сустель з своєю правою партією єднався в голосуванні в парляменті з комуністами і таким чином упали уряди Моріса Бурже-Монорі і Фелікса Гаяра. Будучи другою після італійської найчисленнішою комуністичною партією в західній Европі, французька комуністична партія є наскрізь деструктивною силою, грізною для держави. Якщо де Голь поведе активну боротьбу беспосередньо проти комуністів у Франції, то це буде поважний зворот на краще.

Малі держави в Азії й Африці бояться війни

Об'єднані Нації. — Дебата в Генеральній Асамблеї ОН виказує, що малі держави в Азії й Африці загально бояться війни, незалежно від своїх симпатій чи антипатій до комуністів. Представник Бірми У Тонт осуджував насильницькі методи китайських комуністів, але признавав їм рацію, що вони бувають „провоковані" та виразно поручав „визнання" комуно-китайського режиму, бо, мовляв, не визнавши когось — годі сподіватися успіхів від переговорів із ним. Також прем'єр Камбоджі князь Нородом Шіганук вбачав поважну причину труднощів збоку китайських комуністів у тому, що їх нема в Об'єднаних Націях, забувши, що приявність в ОН Совєтів ні троха не зменшила агресивного характеру совєтської політики! Також міністри закордонних справ Етіопії Ато Ільма Дересса і Гани Ако Адісі висловили журбу з приводу загрози війни через Формозу і прибережні острови. При тій нагоді представник Гани гостро виступив проти французьких плянів переводити експерименти з атомовою бомбою на пустині Сагари. Закордонний міністер протикомуністичної Туреччини Фатін Русту Зорлю також висловлював стурбування небезпечною міжнародною ситуацією і надію, що Варшавські переговори доведуть до успішного кінця. Загальний острах у широкому світі, що з приводу Формози чи навіть Квімою вибухне нова велика війна, є водою на млин китайських комуністів і Москви, які шантажують війною Америку, щоб видобути політичні користі — та заявляють, що нічого пр... ментатори.

ПАПА ТУРБУЄТЬСЯ БРАКОМ КАНДИДАТІВ ДО ДУХОВНОГО СТАНУ

Рим. — Папа Пій XII, прийнявши на приватній авдієнції ректорів керівних духовних семінарій з Південної Америки, виголосив до них промову, в якій прославляв „зразковий католицький бльок" південно-американських республік та водночас висловлював жаль, що помічається там брак молодого священичого стану. Папа закликав ректорів семінарій, щоб вони впливали на студіюючу в їх країнах молодь ставитись з більшою увагою до теологічних студій.

АМЕРИКА НЕ ЗАВЕРНЕ ПЕРЕД ПОГРОЗАМИ — ЗАЯВЛЯЄ ДОЛЛЕС

ПОРІВНЯВ КВІМОЙ З БЕРЛІНОМ, В ОБОРОНІ ЯКОГО ЗДА ВЗЯЛИ І БЕРУТЬ „РИСК ВІЙНИ". — ВКАЗУЄ НА НЕБЕЗПЕКИ ВІД ВИЗНАННЯ КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЙОГО ДО ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Ню Йорк. — Америка не настрашиться погроз і не заверне під тиском погроз з прийнятих нею позицій. Вона взяла на себе і далі бере риск війни в обороні західного Берліну, що його стратегічна позиція також ніби безнадійна, і так само Америка робить це у відношенні до острова Квімой в протоці Формози, що його не можна розглядати, як „кілька миль ґрунту", тільки слід розглядати у зв'язку з його моральним і іншим значенням. Комуністичний Китай не має кваліфікацій стати членом Об'єднаних Націй, бо всупереч його статутові не є миролюбною країною. Навпаки за чартером тієї організації треба би його відтіль виключити. Дипломатичне визнання комуністичного Китаю та допущення його до членства в Об'єднаних Націях не „направило б" китайських комуністів, як не направило ніодної комуністичної держави, що її ЗДА визнали та яку прийнято до Об'єднаних Націй. Воно тільки непомірно збільшило б моральне і політичне значення комуністичного Китаю і дало йому більші можливості діяти проти інтересів З'єдинених Держав. Однак, поза тим, ЗДА не займають „непорушних" позицій щодо Квімою і прибережних островів. ЗДА не стоять на становищі, що комуністичного Китаю „нема". Вони переговорювали з ним і переговорюють в конкретних справах. І тепер вони вважають, що можна б дійти до такого порозуміння з китайськими комуністами, яке забезпечило б мир у протоці Формози та не суперечило інтересам вірного й льояльного американського союзника — вільного Китаю.

Такий найкоротший зміст у загальних штрихах довгої промови, що її державний секретар Дж. Ф. Доллес виголосив в четвер 25 ц. м. на II-ій річній конференції Далекосхідньо-американської Ради для торгівлі і промислу, в готелі Валдорф-Асторія в Ню Йорку. Доллес спершу говорив про торговельні взаємини з Далеким Сходом, ствердивши, що торговельні обороти в минулому році з південно-східною і східною Азією дали $5 більйонів. Він вказав на кілька шляхів, що ними ЗДА підтримують економічні взаємини з Далеким Сходом та ширше зупинився на можливостях торгівлі з комуністичним Китаєм. Торгівля з ним заборонена за законом з 1950 р. про Торгівлю з ворожими країнами. Однак Доллес твердив, що коли б навіть скасувати той закон і дозволити на торгівлю з китайськими комуністами, то вона принесла б мінімальні користі, бо по-перше вони не розпоряджають закордонною валютою для поважних закупів, та, по-друге, вони використовують запас закордонних валют і девіз для скріплювання свого воєнного потенціялу, для збільшування збройної сили, щоб ужити її, можливо, проти ЗДА. Опісля Доллес перейшов до аналізи комуно-китайської політики і теперішньої ситуації у протоці Формози. Доллес ствердив, що комуністичний Китай безперервно доказує свій агресивний характер — окупуванням Тибету, наїздом на Корею, теперішнім бомбардуванням Квімою, одвертою заповіддю війни проти Формози. Він пригадав, що коли тільки китайські комуністи прийшли до влади в Китаї у 1949 році і Мао Тсе-тунг вернувся з відвідин у Москві, він видав заклик до всіх південно-східніх народів — повстати проти режимів в їхніх країнах. Доллес пригадав комуно-китайську книжку, в якій з'ясовано політику ненависти і ворожости супроти З'єдинених Держав. Він протиставив оборонний пакт ЗДА з вільним Китаєм агресивному пактові Москви з Пейпінгом. Наприкінці висловив надію, що таки вдасться знайти мирну розв'язку конфлікту в протоці Формози, але він не вважав за відповідне навіть полемізувати з комуно-китайською і совєтською вимогою, щоб З'єдинені Держави взагалі забрались геть з Формози і її протоки.

Совєти повернули тіла 6-ох вбитих летунів ЗДА

Істанбул. — За порозумінням з совєтською владою, летунський аташе американського посольства в Туреччині, полк. Джон С. Чалфант, та губернатор прикордонної турецької провінції Карсу прийняли були в минулу середу до містечка Ленінакан по совєтському боці Вірменії та перейняли від совєтських властей шість домовин із тілами летунів, які згинули в таємничій катастрофі американського військового літака ще 2 вересня ц. р. Вони вернулися з тими домовинами до Туреччини. Совєти далі промовчують долю 11-ох інших летунів, що були в тому самому літаку, та заявляють, що нічого про них не знають.

В АМЕРИЦІ

● **55-річний фармер** в Ліверморі, Мейн, годував на ганку свого дому двох котят. Раптом вилізла з нори біла миша і, не звертаючи уваги на фармера, почала з котятами смакувати призначений для них харч. Білих мишей у тій місцевості досі ніхто не бачив.

● **60-річний** емеритований генерал летунства, Роберт Д. Кней, власник 600-акрової фарми, вписався до Політехнічного Інституту в Обирні, Алабама, щоб студіювати агрономію. Його дружина житиме у винаймленому домі в місті, поки він не закінчить студій.

● **Бернард Голдфайн**, який давав дарунки дорадникові Президента Шерманові Адамсові, заявив у своєму бюрі в Бостоні, що йому прикро, що Адамс мусів зрезиґнувати з свого тановища „з огляду на Президента, якому так вірно служив". „Моя приязнь до Адамса не змінилася внаслідок його резиґнації", — сказав Голдфайн.

● **Податковий Уряд** 3-го листопада опублікує список всіх тих неприбуткових виховних, добродійних і релігійних організацій, які звільнено від оподаткування. В списку буде подана причина, чому дана організація заслуговує на це звільнення.

● **В Зоопарку на Бронксі** (Ню Йорк) живе 21 фляміґо, пір'я яких останнім часом почало линяти. Д-р Вільям Конвей пробував годувати цих птахів дорогими омарами і креветками, але це не стримало линяння. Лихові зарадили звичайною морквою — і фляміґо тепер знову пишаються своєю красою.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Митрополит Канади Кир Максим Германюк** виїхав 11-го вересня ц. р. до Риму, звідки поїде літаком до Мелборну в Австралії, щоб там дня 19 жовтня ц. р. взяти участь у висвяченні першого єпископа для українців католиків в Австралії єпископа Кир Івана Прашка. У цьому акті висвячення візьме участь теж Архиєпископ Кир Іван Бучко. Після повороту з Австралії Митрополит Максим візьме участь в ерекції української католицької митрополії у ЗДА та в інтронізації Митрополита Кир Константина Богачевського.

● **Третя книжка Української Малої Енциклопедії**, що її автором є проф. Євген Онацький з Буенос Айрес, вийшла вже друком і видавництво розсилає її передплатникам. Ця книжка нараховує 130 сторінок й охоплює літери Д, Е, Є.

● **Великий концерт** хору „Думка" з Ню Йорку, який відзначає цього року 10-річчя свого існування, відбудеться в суботу 29 листопада ц. р. в залі Мессей Гол в Торонті при співучасті співачки з Метрополітен Опери Ш. Ордассі-Баранської, баритона Володимира Баранського та піяніста Романа Стецури.

● **В міжнародній генетичнобіжевій нараді**, що відбулася в днях 11-15 серпня ц. р. у Вінніпеґу (Канада), брало участь 135 учених ґенетиків із 32 країн світу, між ними й українці (із вільного світу) — Д. І. Самборський, В. І. Черевик, Ф. Ф. Онуфрійчик та І. Мельник. Совєтські учені — П. Жуковський та А. Р. Жебрак, хоч і заповіли свою участь, на нараду не прибули.

● **Під час музичних змагань**, які відбувалися цього року в рямцях Канадійської Національної Вистави в Торонті, здобули цього року нагороди з ділянки співу дві українки. Іванна Мигаль з Форт Вільям, здобула другу нагороду з кляси меццо-сопрано і Люба Ганущак з Торонта, учениця артиста Гр. Ярошевича, другу нагороду з кляси кольоратурного сопрано.

У СВІТІ

● **У Західній Німеччині** вибух публічний скандал: арештовано недавнього особистого секретаря канцлера Аденауера і одного з членів західньо-німецької делеґації в Европейській спільноті атомової енергії (Евратом), Ганса Кільба. Короткий офіційний комунікат повідомляє, що західньо-німецький уряд чекає на висліди судового слідства і покищо не виніс у тій справі свого рішення. Причина арештування: хабарництво. Підозрівають, що Кільб одержував багаті „дарунки" від німецьких авто-фабрик.

● **Жидівський національний герой**, шеф штабу ізраїльських збройних сил, одноокий генерал Моше Даян, з днем 8 листопада ц. р. виступає з армії, фактично він перестав бути командантом армії вже в січні цього року, і від того часу студіює в єрусалимському університеті. Він виголошував політичні промови, які не сподобались прем'єрові Бен Ґуріонові. Моше Даяна і амбасадора Ізраїлю в ЗДА Аббу Ебана вважають найсильнішими кандидатами на наступника прем'єра Бен Ґуріона, що має вже понад 70 років.

● **Клим Ворошилов**, „президент" Совєтського Союзу, під час відвідин Брюссельської світової виставки в серпні ц. р., тричі заходив до американського павільйону оглядати „виборчу машину", що автоматично обчислює кількість голосів, поданих виборцями за того чи іншого кандидата. В розмові з бельгійцями „президент" СССР допускав можливість шахрайських операцій з цією машиною. Дізнавшись про це, адміністратор американського павільйону погодився допустити совєтських техніків, щоб вони обслідували „виборчу машину". Совєтські техніки ствердили, що ця машина виключає будь-який обман з реєстрацією голосів.

● **Один із головних творців революції в Іраку з 14 липня ц. р.** полк. Абдул Салям Ареф, який займав становища шефа штабу, віце-прем'єра та міністра внутрішніх справ, втратив своє становище в армії. Хоч він, як віце-прем'єр і міністер внутрішніх справ, все ще дуже впливова особа, вважають, що його усунення з армії є наслідком розгри всередині гурту старшин, які прийшли до влади. Салям Ареф був речником найлівішого крила старшин і робив клопіт прем'єрові ген. Абдул Карім-ель-Кассемові своїми пеанами на честь єгипетського президента Нассера.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОКОВИНИ І ПАРАЛЕЛІ

Місяць вересень пригадує вибух другої світової війни і трагічні події, що відбувалися 19 років тому на терені Західньої України. Від 1 до 21 вересня тривав „бліцкріг" Німеччини проти Польщі. Польська держава, до програмово-політичних гасел якої належало „ні п'яді землі в українські руки", не польської, а таки української споконвічної землі між Сяном і Бугом на заході та Збручем і При-п'яттю на сході, — розлетілась на очах. Вся державна і армійська верхівка, яка ще місяць тому нахвалялась іти „маршем на Берлін", втікала автами, возами і пішки через Східню Галичину на Кути й Заліщики до Румунії. Внаслідок уперше в новітній стратегії застосованого бомбардування летунством залізничних станцій і вузлових пунктів, буквально в двох-трьох перших днях війни транспорт Польщі дощенту був зруйнований. Уперше в новітній історії почало терпіти все цивільне населення, навіть у далекому запіллі, бо бомбардовані „стратегічні" й „військові" об'єкти знаходились посередині людських скупчень. А 17 вересня 1939 р. совєтська армія переступила Збруч, щоб „визволяти" західну вітку українського народу, яка була в межах Польщі. Сотні українських політичних і культурних діячів у Галичині, що або повірили, що „большевики змінилися", або з інших причин залишились на місцях, вигинули, вивезені на далеку північ або відразу вимордувані. Якраз дев'ять років тому почався новий етап в історії України, етап соборної неволі, жорстокої московсько-большевицької окупації Галичини з забріханою вивіскою української держави, а у всесвітній історії почався новий етап — змагання світів тоталістичної диктатури і демократії. У вересні місяці 19 років тому гітлерівська Німеччина розпочала другу світову війну за здобуття „життьового простору", діставши на це згоду від большевиків за ціну поділу „сфери впливів" в Европі й здійснення московської мрії „собірання русских земель". Німці ніколи ні зважилися б на війну, якби 28 серпня 1939 року не підписано у Москві договору Ріббентропа-Молотова. Цей лаконічно проголошений тоді німецько-совєтський „пакт неагресії" був фактично пактом про „невтральність" Совєтів під час війни німців проти Польщі і її західніх союзників.

І ось, у зв'язку з цими 19-ми роковинами, звернено в американській пресі увагу на історичні паралелі. В серпні 1939 року Ріббентроп полетів до Москви діставати згоду на війну. В липні 1958 р. Хрущов полетів до Пейпінгу, і 3 серпня підписав там таємний пакт, у висліді якого китайські комуністи почали бомбардувати Квімой і одверто заповіли воєнний похід на Формозу. 19 років тому Сталін погодився, щоб Німеччина почала війну, бо в інтересі *Москви було послаблення і Німеччини і демократичного Заходу.* ***У 1958 році в інтересі Москви є війна комуністичного Китаю з Америкою, бо в тій війні були б послаблені обидві сторони. Вліті 1939 року Гітлер переконував Англію, що вона повинна забратись геть з европейського континенту, на якому нема їй ніякого діла, а вліті 1958 року Хрущов переконує Америку, щоб вона забралась геть з Далекого Сходу, і тоді настане „мир".***

Паралелі дійсно цікаві, і їх можна було б проводити далі. Гітлер не передбачив, що в битві над Англією почнеться кінець могутнього німецького летунства, що війна скінчиться катастрофою Німеччини і смертю його самого, Гітлера. Сталін не передбачив, що німці дійдуть на Кавказ. Совєтський Союз був би розлетівся, якби не врятувала його поміч Америки. Якщо Хрущов штовхає китайських комуністів на війну проти ЗДА, то він може спровокувати взагалі знищення комуністичного режиму в Китаї. Коли ж його погрози активно підтримати китайських комуністів у війні реальні, а не пропагандивні, то є куди більші шанси на те, що ту війну переживе Америка й світова демократія, ніж совєтська тюрма народів і комунізм. В кожному разі, це для Нікіти Хрущова риск не менший, як той, на який пустився 19 років тому Адольф Гітлер.

Америка не хоче війни, ані воєнного риску. Правда, чуємо раз-у-раз, що ЗДА не визнають засади „мир за всяку ціну". Але покищо ЗДА раз-у-раз доказують готовість іти на компроміси, щоб оминути війну.

Офіційна американська політика визнає тезу, що диктаторський комуністичний режим не видержить на довшу мету конкуренції з вільним Заходом і якось сам розлетиться. Це, мабуть, знають большевики і використовують час на підготову, щоб свого західнього конкурента зліквідувати так само, як Гітлер ліквідував своїх суперників і як вони самі ліквідували слабших від себе. Захід переконаний, що час працює для нього, а Москва намагається використати той час для себе. Історичні паралелі дають добру науку Заходові, аби він тільки хотів з тієї науки скористати.

„ВЕЛИКІ ЗВЕРШЕННЯ" І ПОБУТОВІ „ДРІБНИЦІ"

„Радянська Україна", як і інші підсовєтські газети, започаткувала останнім часом окрему сторінку „Листи читачів", на якій друкуються не тільки критичні відзиви і скарги, але водночас із цим теж і відповіді установ та організацій у справах, порушених підсовєтськими „трудящими", значить робітниками, селянами й інтелігенцією. Звичайно, попадають на цю сторінку тільки деякі вибрані листи від читачів, бо, наприклад, із 352 листів і 110 відповідей, одержаних редакцією „Р. У." за останній тиждень серпня, вона видрукувала всього 88 листів і кореспонденцій, та й то інколи в дуже скороченому вигляді.

Але навіть і ці скорочені і деколи тільки згадані листи читачів заперечують в усій основі совєтську пропаганду про якісь великі „досягнення в індустрії і в сільському господарстві і дають справжню, непофальшовану і непідретушовану картину совєтської дійсности.

Приборканий атом, сибірська пшениця і супутники в космосі

Одна з таких „читацьких" сторінок в „Радянській Україні" (в числі з 30 серпня ц. р.) починається деклеративним і плякатним віршем якогось Петра Кукуленка п. н. „До звершень великих, побідних". Вірш цей можна вважати справжнім „ворожим" зозулиним яйцем, підкиненим на сторінки газети, бо надрукований він у зіставленні з матеріялами, що, розкриваючи підсовєтську дійсність, можуть зробити із „звершень великих" справжню „притчу во язиціх" і стати притокою до насмішок і глуму серед широких кіл населення.

Останні чотири строфи вірша П. Кукуленка такі:

„В сузір'ї республік,
у шумі колон
Ми дружно проходимо
кроком завзятим.
Великі етапи:
Турксиб - Волго - Дон,
І врешті —
приборканий атом.

Ми думку сміливу
навчились будить,
Скоряємо час
і простори безкраї.
Ми землю примусили
щедро родить
Пшеницю
в сибірському краї.

Ген поле колгоспне
і шум тракторів, —
Це ленінські мрії
у нас розцвітають.
А там, наче в казці,
один за другим
Супутники
в космос злітають.

Хай слухає всесвіт,
як дзвінко гуде
Наш крок
у заспівах похідних.
Це партія наша
народ свій веде
До звершень
великих, побідних".

„Звершення" ці повинні б, мабуть, згідно з думкою автора і редакції „Радянської України", просто захоплювати дух у читачів, але цього якось немає, і читачі — робітники і пенсіонери — виходять на сторінки газети з деякими „побутовими дрібницями", що їх підсовєтські редактори друкують зараз же таки, безпосередньо за віршом Петра Кукуленка і ще й до того під назвою „короткі сигнали".

Робочий одяг і взуття відсутні вже давно

„У магазинах м. Миколаєва, — пише пенсіонер В. Кузнецов, — є багато дорогих костюмів, модельного взуття. Але спробуйте знайти бавовняні штани чи піджак, черевики для повсякденного носіння! У нас таких немає. Одяг і взуття для роботи на заводах, у полі, в торговельній сітці Миколаєва відсутні вже давно... Закінчується літо. Час подумати про зимовий одяг, про валянки і шапки. Споживачі вже тепер хочуть придбати ці речі, а їх покищо немає".

Кільканадцять рядків нижче, в цьому ж числі „Радянської України" (з 30 серпня ц. р.) надрукований „сигнал" М. Берези з колгоспу „Перемога" в селі Боляновичах, Крукеницького району, Дрогобицької области, під заголовком

„Спиця" у велосипедне колесо...

„Як відомо, — пише М. Береза, — велосипеди теж псуються і для їх ремонту потрібні запасні частини. Але де ж їх придбати? Я був у Львові, Дрогобичі, Самборі, ходив по магазинах і ніде не купив потрібного. Немає деталей до переднього колеса: головки, конусів, оськи, вінчиків з шариками і навіть цілого колеса. Щоправда, на базарі у спекулянтів, по завищених цінах, все це купити можна. Треба, нарешті, витягти цю „спицю" з велосипедного колеса, щоб можна було їздити на ньому".

Але ж не тільки в Україні такий фатальний стан з „побутовими дрібницями". Не мають де купити найконечніших речей і українські поселенці в Казахстані, як про це пише П. Зайченко, робітник зернорадгоспу „Колос" в Тарановському районі, Кустанайської области у своєму дописі до московської „Правди" (з 19 вересня ц. р.) під заголовком

„А де ж купити дитячі панчохи"

„Сказала мені жінка, — пише Зайченко, — як будеш у крамниці сільспоживтовариства, запитай, чи не привезли дитячих панчіх. У нас одна дитина. Вона вдягнена, взута, але не має панчіх. Все літо розпитували по крамницях і завжди чули одну відповідь: не присилали з району... Але ж зима близько, дитині годі буде без панчіх. Поїхав я в село Вікторівку, в центр Тарановського району. Обходив усі крамниці, але панчіх так і не купив. Працівники районового споживчого союзу заявили: ми тут ні при чому, винен Кустанайський обласний споживчий союз, який не присилає нам панчіх дитячого асортименту. Довідався я, що сусід їде в Кустанай і попрохав його купити дитячі панчохи. І що ж! Не виконав сусід мого прохання. Обійшов усе місто, але дитячих панчіх не знайшов. Недавно мені довелося побувати самому в Челябінській області, але й там я не міг їх купити. В Магнітогорську багато прегарних крамниць, але продавці уже й забули, коли вони торгували дитячими панчохами. Мене й інших робітників з нашого зернорадгоспу „Колос" цікавить питання, де ж нарешті можна купити дитячі панчохи?"

Немає тарілок, горнят, ножів

Бракує і багатьох інших речей. Так, наприклад, І. Браницька з міста Кривий Ріг скаржилася в листі до редакції журналу „Радянська Жінка" (див. ч. 7 за липень 1958) на відсутність „делких товарів" широкого вжитку. У відповідь на її листа міністерство торгівлі УССР ... обіцяло „забезпечити завіз в торгову мережу згаданого міста тарілок, чашок, ножів для відкриття консервів та інших необхідних у побуті предметів для продажу населенню".

Листів таких із скаргами на неможливість купити найконечніші речі для життя можна б наводити десятками. Совєтам може і повелося приборкати атом і випустити „спутників", але ж дати населенню найконечніші для життя речі такі, як панчохи, робочий одяг і взуття, тарілки, горнята, запасні частини для велосипеду та інше — вони таки не спромоглися. До такого жебрацького стану довела людей у Совєтському Союзі комуністична партія за сорок років.

ЗУСТРІЧ „ДВОХ ВЕЛИКИХ" ЕВРОПИ

Равенна. — Між лягунами Венеції і романською Рів'єрою, що спирається на перші горби Апеннін, розкинулась Равенна. Краще сказати — рештки Равенни, бо не жаліли її давні війни, не пожаліла й остання.

Слабо зі шкільної лавки пригадуємо собі „равенський екзархат". Це був короткий період відновлення єдности культурного світу в VI столітті нашої ери, коли Теодорикові, цісареві Візантії, вдалося стати ногою в Італії, зирвавши частину її з-під панування варварів. Германські варвари надто вже закоренились тоді в Европі, а Візантія була надто далеко, щоб втримати Італію бодай як свою колонію. Ослаблення християнства аріянською єрессю також багато спричинилось до того, що ця єдність швидко розпалась.

Тепер залишились тільки рештки тієї єдности у вигляді чудових візантійських мозаїк у кількох церквах і „баптистеріях" з латинськими написами. Але залишилась атмосфера тих часів, коли рештки Римської імперії пробували співжити з германами... На вулицях Равенни, я ще більше на пляжах Маріна ді Равенна, Клясе, Червія, Чізенатіко чути майже виключно німецьку мову.

— Що ж, — каже німець, — Венеція звідси недалеко, а це ж ще не так давно була австрійська посілість. А в Неаполі також знайдете сліди австрійської корони.

Секрет присутности німців в Італії, зокрема на узбережжі Адріятику — зовсім інший. Пляжі Балтику опинилися в московській окупаційній смузі, і німці не мають пляж. Зокрема, не мають пляж над теплим морем. Тому з північної Німеччини всі ідуть до Голляндії, а з південної і середньої — над Адріятик, де дешево, приємно і сезон триває аж до половини жовтня. Тільки найбагатші ідуть до Франції, на Блакитне узбережжя, а середні кляси заливають Венецію, Равенну, Ріміні й усе узбережжя аж до Анкони.

Ця німецька маса тільки й говорить тепер про зустріч Аденауера з де Голем. Зустріч тим важливішу, що відбулася вона напередодні сесії ОН, напередодні референдуму в Франції, у приватній резиденції де Голя, чим підкреслено її сердечність. Відносини бо між Францією і Німеччиною фактично наладнані від хвилини, коли перша погодилася на включення Зару в Федеративну Республіку Німеччини. Але питання сердечности залишиться ще довго відкритим.

У цьому нічого дивного. Французам все ще стукають підковані німецькі чоботи по Елісейських полях, вони все ще виплачують ренти інвалідам двох останніх воєн, а примара Бісмарка, який визначав їм режим, не може зійти з пам'яті.

Але всім відомо, що найбільшою амбіцією Аденауера є наладнати — і наладнати назавжди — німецько-французькі відносини. Треба було його відваги й його авторитету, щоб пробувати нав'язати сердечність саме тоді, коли при владі де Голь, „підпільник число 1", підпільник протинімецький. Той самий де Голь, який завів суди за будь-яку співпрацю з німцями, важкі присуди за вияв симпатії до німців і думку про співжиття з ними в рамах „нової" чи „старої" Европи.

Момент вибрано добре. Говорити з де Голем, коли він виграє референдум і стане головою держави, це одне, а говорити з ним перед референдумом — це зовсім інше. Для Франції говорити з Німеччиною саме тепер, коли англійські позиції на Середньому Сході завалились, а американські в арабському світі й на Далекому Сході переходять важку кризу — також дуже своєчасно. Де Голь мріє про відродження величі Франції, він вірить у це відродження тим більше, що має об'єктивні дані у вигляді сагарської нафти й постійного зросту населення, що нарешті може створити об'єктивну підставу для усунення страху кожного француза перед динамікою Німеччини.

Для Німеччини необхідне було вияснення становища де Голя до Атлантійського Союзу, що його де Голь хотів би міняти, а Німеччина хотіла б, щоб те міняння її не послабило, а підносячи ролю Франції в НАТО дало додаткове забезпечення оборони Европи европейськими силами, щоб не ризикувати відходом американських дивізій на лінію Піренеїв в разі важкого зудару.

Хто знає, чи не було мови й про атомову співпрацю між двома великими державами Европи. Напевно була, і коли покищо справи не полагоджено, то важливе тут те, що вирішено проводити подібні зустрічі в майбутньому систематично. Вирішено також робити всякі можливі заходи, щоб европейську спільноту поширити поза шість держав, які її творять, бо бажанням і Німеччини, і Франції (як і всієї Европи та Америки) є — створити передумовини сильної Европи, яка стала б третьою силою між ЗДА та Москвою, чим тішилась би й Америка, бо тоді їй Европа менше коштувала б. Сильна ж Европа без співпраці між Німеччиною і Францією — неможлива.

Але не можна собі уявити европейської спільноти так просто, як це роблять в Америці. Американці вважають, що коли можна було створити З'єднані Держави з таких стейтів, як Аркенсо і Ню Гемпшир, як німецька Пенсилвенія і мехіканізований Тексас, то це тільки нездарність европейців, коли вони досі не створили подібного. Якщо американську дитину завести до Індії і там її виховати, то вона, правдоподібно, буде себе там добре почувати. Коли ж дорослого американця перекинути до Европи і змусити його там жити, то він себе почуватиме там чужим. Так само легко могли зжитися американські стейти, хоч ЗДА також не постали без воєн. Европейські держави мають тисячолітні традиції і незвичайно тонко вирізьблені власні обличчя. Певно, єднає їх більше, як тільки континент, але ж і традиції різнять їх більше, як різнять вони піонера Арізони від піонера Монтани.

Тому для побудови европейської спільноти потрібне зближення, потрібна сердечність. Тому французька преса ставить собі питання: чи при зустрічі „двох великих" викресано іскру сердечности?

На це питання важко відповісти. Але треба сказати, що німці виявляють щораз більше коректности в зносинах із своїми сусідами. Вже не чути про випадки, щоб німці поводились безпардонно, як це бувало ще два роки тому, коли могли виявитися наслідки виховання в гітлерівських організаціях. Помічається також у Франції щораз більше респекту до німецьких позитивних прикмет. І хоч такий, наприклад, Франсуа Моріяк пише, що воліє внутрішній комуністичний переворот, як німецьку окупацію, то все ж дух европейської спільноти сильний і у Франції, і росте там переконання, що в ім'я майбутнього можна й треба відкинути „історичні" антипатії.

Правдоподібно, іскра зближення викресалась між самими народами, і вона була підставою зустрічі Аденауера і де Голя.

О. Д-вич

В. Василева

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ЦЕНТР КУЛЬТУРИ, ЙОГО ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗАВДАННЯ

Европейський Центр Культури має на оці в своїй діяльності Велику Европу, ту, що одного дня мусить перегрупувати всі народи від Гібральтару до Уралу.

1948-го року відбувся, під головуванням Черчилла, 1-ий Конгрес Европи, який запропонував утворити Европейський Центр Культури, що мав би своїм головним завданням „об'єднати европейське суспільство через інформації та ініціятиву в галузі преси, книги, фільму та радіо, а також через утворення закладів наукових, університетських та популярних, запропонувати місце зустрічі представникам культури, щоб вони мали змогу виявити европейські погляди на великі питання життя континенту, шляхом апелів до громадської думки та урядів, полегшити координацію досліджень щодо становища европейської людини 20-го століття, зокрема в галузі педагогіки, психології, філософії, соціології та права".

1949-го року відкрито в Женеві Бюро для вивчення Европейського Центру Культури, що готує програму Центру і скликає в грудні 1949 року в Льозанні конференцію, на яку приїздить 220 делегатів з 22 країн. Прийнято резолюції: утворити Европейський Центр Культури, а також Каледж Европи, зорганізувати Европейський Інститут атомових досліджень, координувати установи народної освіти Центру Европейської Культури.

7-го жовтня 1950 року відкрито в Женеві Европейський Центр Культури. Розпочалась праця комісій Історичної та Наукової координації.

1951-го року працює Комісія для проблем кіна; утворено Асоціяцію інститутів европейських досліджень, зорганізовано обслуговування статтями в журналах, утворено Европейську асоціяцію фестивалів музики.

1952-го року переведено редагування 25 плянів розмов, що мали бути опубліковані Европейським товариством молоді 7-ма мовами. Утворено агенції преси. Почали регулярно виходити бюлетені Европейського Центру Культури.

1953-го року утворено „Групу 20-ти" для вивчення проєкту европейської конституції (орган групи — „Кур'єр Федераль"), Встановлено першу европейську винагороду за літературу.

1954-го року утворено Комісію спортової педагогіки. Відбулася в Римі інтернаціональна конференція композиторів, критиків та музичних інтерпретантів (15-16 квітня).

1955-го року утворено „Зв'язки з Европою" для европейських емігрантів за океаном. Видано спеціяльне число, присвячене культурному обмінові з СССР. Відбувся перший семінар економістів.

1956-го року відбулись Европейська конференція спортової педагогіки, конгрес европейських викладачів у Бремені, а також перша зустріч видатних видавців.

1957-го року зреорганізовано ради, що злилися в єдину Раду дирекції з двома комісіями Дирекції: Фінансовою та Комісією діяльности. Цей рік позначається зміною ставлення до Европейського Центру Культури. Скрізь вимагають бюлетенів його, надходять нові пропозиції, виникає потреба координування досліджень.

На майбутнє висувається три завдання: 1. Перегрупувати зусилля; 2. Дослідження провадити на европейському рівні. Европа не лише музей світу, вона мусить залишитися лябораторією як для наук, включаючи економічну, так і для ідей політичних, соціяльних, моральних і філософських; 3. Зовнішні культурні взаємини.

Европа залишається без голосу, щоб визначити свої ідеї та ствердити своє покликання в сучасному світі. Навіть більше. Надзвичайні труднощі, що виникають з неминучого контакту між ліберальною і технічною европейською культурою та традиційними культурами Азії, Африки й Середнього Сходу, вимагають досліджень і розв'язань, що їх ніяка держава не може розробити самостійно та здійснити без координування з іншими европейськими державами.

З ВИСОКИХ ВЕЖ...

З високих веж
ми дивимось на світ —
Далекі зорі
ловимо руками!...
Сміються веврики
з блакитних віт
І квіти соняшні
вкривають пелюстками...

І ми ростем;
На клюмбах днів і літ
Ростем за хмар
чудними пагонцями,
Поки печаль
не стане древній міт
І мов би дим,
не щезне за віками.

ОЛЕКСА ВЛИЗЬКО

Ірина Домбчевська

ФРАЙШТАДТСЬКИЙ ТАБІР ОЧИМА ЖІНКИ

(Уривок з книги: „Фрайштадтська республіка")

(1)

...В ювілейному році „Союзу Визволення України хочу пригадати про працю в таборі полонених українців у Фрайштадті. Фрайштадт — це мале, старе, але чарівне місто в Горішній Австрії, що стало центром великої праці полонених українців з-над Дніпра й Дністра у першій світовій війні.

В липні 1914 року покликано мого чоловіка, д-ра Романа Домбчевського, до військової служби. Декілька поштових військових карток це — ціла переписка між нами.

Містечко Янів біля Львова стало місцем постою для мадярських та чеських полків, що спішили до Перемишля. Нашу хату, як і багато інших, пограбовано і спалено. Тоді втратили ми велику бібліотеку, що її складали два покоління. Москвофільськи настроєні чеські старшини повісили кількох свідомих українців без ніякої вини.

Я поїхала у село Домажар, де батько був парохом. Церкву та хату, які стояли на високій горі, було видно з Гошинця, що стогнав під важкими підводами та стукотом важких чобіт змучених далекою дорогою вояків. Не було тоді ще для транспортів автомашин.

Одного понурого дня побачили ми на дорозі вже якесь інше військо. В грубих сірих шинелях, юхтових чоботах — це вже було російське військо. Було його непроглядна сила. Ціль маршу — оволодіти Перемиською твердинею. Це були переважно українські полки, що розмовляли нашою мовою.

Церковця на горі була дороговказом для втомлених вояків. Під час спочинку заходили вони до нашої хати. Ми гостили їх всім, чим була змога. Під час розмови з ними нас зворушувала чудова українська мова, бо це були сини Київщини, Полтавщини й Слобожанщини! Часто ночували в нас хворі. Моя мама мала під руками всі ліки і допомагала їм, як могла! В той час думали ми й про своїх: про мого рідного брата, чоловіка та родичів, порозкиданих по Австро-Угорщині.

По святах та неділях російські вояки ходили до церкви і просили в мого батька дозволу поспівати на Службі Божій. Це були селяни. Але як вони чудово співали! Вся церква була зачарована тим богонадхненним співом!

Часто ночували в нас і старшини-українці, що довгими, зимовими вечерами переводили з нами розмови на різні теми, а ранком покидали нас.

Все це я пишу тому, що воно має зв'язок із працею Союзу Визволення України, про який ми ще тоді мало знали...

Зимою 1914 року дістала я поштову картку з Болгарії від нашого приятеля д-ра Левка Ганкевича ось такого змісту: „Ромко здоровий. Живе у гірському містечку. Працює так, як любить. Відвідай мою маму та знайомих". Це була для мене велика потіха.

Час ішов, а з ним змінялась і військова ситуація. На допомогу австрійцям прийшли німці, що по важких боях викинули російське військо і забрали Львів! При першій змозі я поїхала провідати свою родину. Я вже знала, що моїх дядьків, Костя Паньківського та Степана Федака, вивезено, як закладників, у глиб Росії, а їхні сини на війні.

Догоряли ще бориславські нафтовища, вкриваючи Львів попелом. Ранені вояки лежали на вулицях, бо москалі пограбували шпиталі та забрали з них все устаткування. Якраз в той час забрано мене до Львова, де жінки зорганізували допомогу раненим та хворим українським воякам. Розпочався вишкіл медсестер для шпиталів, що дав добрі наслідки.

...Українські Січові Стрільці у Львові. Одразу постала „Українська Самаритянська Поміч", а з її рамени — Захист для Українських Січових Стрільців. Разом з іншими жінками призначено мене впорядкувати „Захист". А в липні 1915 року я вже була його управителькою.

Переписка з мужем відбувалась нормально. У своїх листах чоловік описував працю Союзу Визволення України у Фрайштадтському таборі. Просив висилати українську клясичну літературу та нотну партитуру. Пригадую, що я роздобула ноти „Вечерниці" Ніщинського і надіслала їх для таборового хору.

Минали дні й місяці. Після Різдва я дістала відпустку і дозвіл австрійської військової влади на подорож до Фрайштадту.

Полагодила всі справи в „Захисті" і залишила під доброю опікою Івана Франка, що перебував тоді серед Стрільців на лікуванні, в оточенні моїх заступників: д-ра Щуровського та ідейного працівника УСС — Івана Озаркевича. Вони висилали мені звідомлення до Фрайштадту.

В січні 1915 року виїхала я до Відня. Там перебула кілька днів. Застала свого чоловіка разом з професором-дириґентом Євгеном Турулою з Теребовлі. Відвідала Станицю УСС і резиденцію Союзу Визволення України. Як я була рада, коли побачила своїх давніх знайомих за такою великою працею. Були там наш кооператор Андрій Жук, директор бібліотеки НТШ у Львові — Вол. Дорошенко, видатний політичний діяч Маркіян Басок-Меленевський, д-р Всеволод Козловський, д-р Євген Любарський-Письменний і багато інших бадьорих, надійних та ідейних. То була для мене велика втіха! Пригадала наш Львів. Розпитували мене всі про наступ та відступ москалів, про події у Львові, а найбільше про здоров'я нашого найбільшого поета-письменника, науковця й громадянина Івана Франка.

Разом з проф. Євг. Турулою відвідали ми Віденську оперу, оглянули музеї та різні пам'ятки, а тоді виїхали до Фрайштадту. Дивні діла Твої, Господи, а шляхи Твої незнані! І це невеличке містечко під альпійськими горами, під небом чужим, стало, як колись Запорізька Січ, фортецею національного освідомлення наших єдинокровних братів з Великої України.

...У таборі я близько познайомилась з професорами Просвітнього Відділу. Маючи серед полонених сприятливий ґрунт, кожний з них працював із захопленням. Полонені жадали знань і всім цікавились, а професори раді були вкласти їм свою душу, щоб здібні учні якнайбільше скористали!

„КОЛИСЬ І ТЕПЕР"

Під патронатом Українського Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку відбулась у Филаделфії в неділю, 21-го вересня ц. р. імпреза Ансамблю акторів легкого жанру.

В час, коли наша преса порушує питання створення театру, як показника моральної вартости нашої духовости й культури, постає Сцена Малих Форм. Цю подію треба привітати, бо такий театр буде потрібний навіть в той час, коли постане драматичний чи пак синтетичний театр.

Ця Сцена Малих Форм, яка є, так би мовити, фундаментом під справжній театр гумору і сатири, не може бути ефемеридним явищем, як це вже було з іншого роду імпрезами. Вона повинна забезпечити собі існування на довший час. Вона п о в и н н а забезпечити собі існування на довший час. Для цього потрібні три важливі речі: 1) мистецький керівник, 2) адміністративний керівник, 3) два-три ведучих актори — вісь, довкруги якої повинна обертатись ціла імпреза.

З приємністю можна ствердити, що всі точки цієї передумови тут існують, тож не може бути жадних побоювань щ о д о скоропроминальности добре початого діла. Початок, як кажуть, є половиною осягу, і саме про ці осяги і „недотягнення" хочемо сказати, щоб, їх схопивши, на цьому місті зафіксувати.

Так, як „Колись і тепер" є добре підібраною назвою програми, так група виконавців, яка має своїх мистецького, музичного, адміністративного і технічного керівників, не може бути тільки „Ансамблем акторів" — це вже не ансамбль, а якщо вже не „театр", то принаймні „сцена", тому, на нашу думку, назва повинна звучати: Сцена Малих Форм.

А тепер подивімось на програму цих скромних, безпретенсійних „лицедіїв".

Добре написаний пролог до програми у майстернім виконанні артиста В. Шашаровського попередила оркестра Б. Гірняка музичною інтродукцією.

На „перший вогонь" виступила артистка Валя Калин з музичною ілюстрацією поеми Савчука „Весняне". В. Калин належить до того роду виконавців, що за ціну їх особистої сценічної появи не одно їм прощається з легким серцем. Сольова точка ревійової програми є далеко важчим завданням як не одна з великих роль в театральній п'єсі. Валя Калин прекрасно справляється зі своїм „дійством" на сцені, в чому допомагають її милий тембр голосу і її шарм.

Артист Я. Пінот-Рудакевич хоч відрізнявся своїм характером від інших виконавців, але його „Львівський батяр" має таку мистецьку подачу, що без нього програма, хоч може дещо переладована, була б неповною.

Артист В. Шашаровський такий багатий на ревійовий репертуар, що не мусить виконувати куплети „Раз на фестині", а може заступити їх чимсь іншим, бо цей жанр в програмі репрезентує арт. Пінот-Рудакевич, натомість його „Тере -Фере Куку", що виконує разом із „залею", є точкою, яка нав'язує безпосередній контакт залі з виконавцями і розігріває публіку.

Дуети — „Стрілецькі пісні" й „Осінні акорди" — у виконанні арт. І. Кононів і В. Калин, є дуже вдалими дуетами під оглядом тексту, композиції і віршування.

У „Мріях діпістки" арт. І. Кононів виявила своє мистецьке обличчя, свій непересічний талант. Монтаж її укладу дає образ перспектив діпісткимрійниці в Америці. Там поєднане веселе з правдивим сумним словом, там є трагікомізм і глибока сатира, подана тонко, без шаржу, справді по-мистецьки.

У „Верховині" арт. Іванна Кононів своєю майстерністю перенесла нас у наші гори, полонини, де ми зачерпнули свіжого ялівцевого повітря, почули дзеньків гуцульських овечих отар, а в далечині — тужливий звук трембіти. За хвилину сантименту і солодкої ілюзії наша вдячність арт. Іванні ні має ціни.

Всі ці мініятури підкреслені не тільки музичною ілюстрацією, але й гарним сценічним оформленням Федора Луцишина, кол. інспектора сцени Львівського оперового театру.

До успіху імпрези у великій мірі спричинились оркестра Богдана Гірняка. Хоча мала складом, звучала вона цілком добре. Програму вів арт. В. Шашаровський, він же мистецький керівник Ансамблю.

М. Зарудський

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

З культурно - освітньої праці ОбВУА

В 1957/58 році Відділ ОбВУА у Филаделфії проробив досить замітну працю в громадській роботі. Для своїх членів і ширшого громадянства Відділ раз в місяць улаштовував доповіді в авдиторії ЗУАДК-у, яку діставав безкоштовно. Тут відбувались також засідання Управи Відділу, чи прийняття для гостей з провінції. . До замітніших імпрез і доповідей, які були проведені Відділом разом з іншими комбатантськими організаціями, треба відмітити ось такі:

2 листопада 1957 — Український Конґресовий Комітет Америки, Відділ у Филаделфії, при співпраці Відділу ОбВУА відзначив Роковини Листопадового Чину Святочною Академією, яка відбулася в залі Горожанського Клюбу.

З доповідей замітніші були ось такі:

15 грудня 1957 — Україна в дзеркалі Українського Народного Фонду — п. І. Струк.

20 січня 1958 — Відділ ОбВУА, разом з комбатантськими організаціями, з нагоди 40-річчя проголошення Української Держави улаштували бенкет для членів ОбВУА і всіх організацій міста Филаделфії в Народнім Домі. В бенкеті взяв також участь Високопреосвященний Митрополит УАПЦ Йоан, а від УКЦеркви колишній капелян УГА Впр. о. Іван Лебедович.

15 лютого 1958 — Доповідь „Україна в огні і крові" — виголосив п. Лука Семчук. Того ж самого вечора відбулася друга доповідь „Спогади про ген. Осипа Вітошинського" — п. Евгена Рудого.

29 березня 1958 — „Чи можна було уникнути політичної і мілітарної катастрофи 1919 р.?" — полк. ген. штабу Еалійський.

10 травня 1958 — „Юнацтво в рядах УГА — п. Володимир Татомир. Слід відмітити, що всі доповіді були присвячені 40-літтю визвольної боротьби та проголошенню Української Державности.

Треба також відмітити, що Відділ ОбВУА цього року започаткував Зелено - Святочні відправи на гробах померлих наших побратимів. Також ухвалено на засіданні Управи Відділу улаштувати вечори українських військових пісень, одначе справа якось не клеїлася і таких вечорів не улаштовано.

Треба додати, що деякі наші побратими поза ОбВУА заанґажовані також цілком безінтересовно в громадській роботі, а саме в культурно - освітній при „Молодій Просвіті", як Вол. Татомир, Микола Рибак, Вол. Мацьків, А. Княжинський та Е. Рудий. Ця ділянка культурно - освітньої праці ще і тим важлива, що в „Молодій Просвіті" гуртуються діти наших комбатантів, які потребують того рідного духового корму, якого їм довкілля дати не може. Згадати б лише про бібліотеку, що начисляє понад 1,300 книжок, яку веде побр. Татомир та досить поважний архів, що його головою є побр. В. Мацьків.

Треба додати, що крім „Молодої Просвіти" багато наших побратимів вкладають свою безінтересовну працю і труд в іншу громадську роботу. Микола Алексевич вкладає багато труду в організуванні музею ОбВУА, Микола Остапяк дає доповіді в НТШ і „Обнові" та пише науково - популярні статті в часописах. Микола Вайда є секретарем Асоціяції української католицької преси. Іван Черник опрацьовує правильник „Вояцької Ради" і є членом т-ва українських інженерів, Макар Каплистий є головою Т-вя Українських Інженерів, організаційним референтом Гол. Управи ОбВУА та членом інших суспільно - громадських організацій. Іван Данківський є скарбником 375-го Відділу УНС (ім. Вітовського) та делеґатом на Конвенцію УНС. Управа Відділу пильно слідкує за погибшими вояками українцями в американській армії і допильновує, щоб на їх могилах були поставлені пам'ятники. Управа Відділу створила також комісію, (Данківський і Вайда) якій передано опіку над могилами наших побратимів.

Євген Рудий
культ.-освіт. референт

Балтімор, Мд.

Зустріч студентства з українським громадянством

14-го вересня Українська Студентська Громада і Український С е р е д н ь ошкільний Гурток відбули зустріч з представниками українських організацій і громадянством Балтімору. Це вже вдруге відбувається в Балтіморі така зустріч на початку нового академічного року. Це нагода раз в рік обговорити спільно різні студентські питання, знайти більше взаємного зрозуміння та затіснити співвідносини двох поколінь.

Зустріч відкрив Голова УСГ, Орест Ганас, який з'ясував численно зібраним присутнім мету відбування таких зустрічей. Програму зустрічі започаткував Юрій Котик, перший заступник Голови УСГ, подавши звідомлення з проробленої Громадою діяльности за останній академічний рік. Олег Булавка, Голова Середньошкільного Гуртка, говорив про завдання і мету організування середньошкільників. Оксана Пісецька, член Підготовчого Комітету Других Студійних Днів в Балтіморі, інформувала про стан підготовки цієї другої студентської зустрічі. Данка Барис, голова Допомогової Секції, інформувала про працю секції, що останньо оформилась в окреме автономне тіло, до якого входять — Ярослав Сушко, Олько Траска і Оленка Луцишин. Тарас Хархаліс, голова Драматичного Гуртка, розповів про завдання недавно створеної цієї секції при Громаді, якої він був ініціятором і організатором. До керівництва секції було обрано Оксану Пісецьку, І. Коржа, І. Зарубайка і О. Поліщука. Опікуном і інструктором секції є д-р Корецький. Секція має 24 члени і вже розпочала свою працю навчанням українських народніх танків.

Після цих інформацій відбулася цікава дискусія, в якій брали участь: о. П. Мельничук, парох місцевої Української Греко-Католицької Церкви, д-р Корецький. О. Стельмах, голова Відділу УККА, О. Хархаліс, п-ні Зелінська, А. Радь, А. Булавка, Є. Притула, голова „Самопомочі", майор Калиновський, П. Траска, голова Т-ва Сприяння УНР, В. Корж.

Зустріч відбулась в дуже приємній атмосфері та залишила приємний спомин у тих, які її організували і у тих, для яких була призначена. Громадянство і батьки могли переконатися, що роблять їхні діти та як близькі їм українські справи.

П. Ч.

НОВЕ ВИДАННЯ „СЛОВА"

В серпні вийшла друком нова збірка поезій Василя Барки — **„Псалом голубиного поля"**. Збірка містить недруковані найліпші поезії Барки, що їх він створив протягом останніх десяти років. Книжка вийшла добродійним коштом інженера Петра Пилиповича Марченка, що з травня став головою Літературного Ф о н д у „Слова". Ціна збірки — 100. Замовлення можна надсилати на адресу „Свободи" „Свобода" 81 - 83 Гренд Стріт, Джерзі Сити, Н. Дж. і також на приватну адресу автора: Василь Барка. 23 В. 82 Ст. Ню Йорк, 24, Н. Й.

Від 1941 року 500,000 американських вояків одружилися закордоном

Вашингтон. — Журналіст Фред Спаркс пише, що американські вояки під час короткого побуту в Ливані вже вспіли знайти собі більше як 100 жінок, які вивезуть з собою „як спомини" разом із перськими диванами та іншими пам'ятками, які собі куплять. Від 1941 року понад 500,000 американських вояків привезли собі жінки з тих країн, в яких стояли їхні частини. Чим притягають чужі дівчата американських вояків? Француженки доброю куховарською штукою; китайки живуть на те тільки, щоб зробити щасливим чоловіка; італійки зовсім не цікавляться політикою; німкені своєю постійною працею. Якби Доллес мусів кандидувати на своє становище державного секретаря, то його не вибрали б американські жінки, бо це він висилає американських вояків на всякі Формози чи Ливани.

Комісар здоров'я не передбачає азійської інфлюєнци цієї зими

Олбані, Н. Й. — Комісар здоров'я нюйоркського стейту д-р Герман Е. Гіллебу твердить, що не передбачається цієї зими появи пошесної недуги азійської інфлюенци, яка лютувала минулої зими. Та можливі й окремі випадки занедужання на цю хворобу, тому проти неї повинні щепитися ті, що легко западають на недуги легенів, старші особи, вагітні жінки та ті особи, які мають нагоду заражуватися (працівники з шпиталях, публічних інституціях і т. п.). Є можливість появи іншої недуги, так званої інфлюенци Б. Тепер існує сильна вакцина проти інфлюенци, яка охороняє не тільки проти азійської інфлюенци, але також і проти всіх інших інфлюенц.

„Вигоди" пасажирів

У листі до редакції „Правди" (10 вересня ц р.) якийсь В. Єфремов описує свою 6-денну подорож у поспішному поїзді з Москви до Лени (Сибір): „З першого ж дня всіх пасажирів прикро вразила відсутність будь-якої до них уваги збоку поїздової обслуги. В поїзді нема вагона - ресторана і не організовано продажу харчів по вагонах. Частина харчів, що їх пасажири взяли з собою, на другий день попсувалась. Вражає убогість вибору продуктів в станційних буфетах: висохлі цукорки, печиво, рибні консерви. Немає в продажу хліба, молочних і ковбасних виробів. Хліб пощастило купити лише на третій день подорожі. Починаючи від станції Тайшет, ніде вже далі не було буфетів. За весь час дороги радіо мовчало. Пасажири не мали не то свіжих газет, але й радіоінформацій. До того ж настільні й бічні жарівки не світились. Лише на стелі вагона блимала маленька жарівка, при світлі якої годі було щось прочитати. Навіть чай давали нам тільки два рази на день".

Отак подорожують совєтські громадяни по „необ'ятній родіні"!

Літературна критика по-совєтськи

У „Правді" з 12 вересня ц. р. вміщено такого листа з Вильна літературного критика Ю. Балтушіса:

„Не так давно я виступив у литовській газеті „Тіеса" з статтею „Головну увагу — людині", в якій дав неґативну оцінку деяким творам литовських письменників. На превелике своє здивовання, через два місяці після того, я прочитав у московській „Літературній Газеті" найкращу оцінку тих самих творів у своїй власній статті п. з. „Для народу, для партії". Як могла статися зі мною така дивовижна метаморфоза? А сталося це з волі редакції „Літературної Газети", яка, одержавши від мене замовлену статтю, приписала мені такі оцінки, про які у цій статті не було й згадки, а потім усе це опублікувала, не повідомивши мене навіть про всі пороблені в ній зміни та доповнення. Чи мають подібні методи роботи редакції „Літературної Газети" щось спільне з етикою совєтської преси?"

Напевно мають, і то дуже багато.

З наших буднів

ВІТАМІНИ НА ІМПРЕЗИ

Недавно на одній слов'янській радіопрограмі дотепний заповідач прочитав таку рекляму:

„Пані і панове, наближається пора академій, концертів, в е с і л ь та інших імпрез. Щоб усе те подолати і не впасти з перевтоми, раджу вам заживати знамениті вітаміни, які ми тут продаємо, по д о л я р о в і за коробку!"

Ідея — перша кляса і на часі, і може справді знайти застосування серед широкого загалу, дармащо не в кожному випадку з однаковим успіхом. Добра річ зажити вітаміну, наприклад, перед голодовою маніфестацією, чи перед весіллям, але й навіть ціла коробка вітамін не дасть сили бідному газетяреві обігнати в часі „вікенду" всі наші імпрези!

Ну, беріть, для прикладу, цей „вікенд", що приближається: як ти даси йому раду?.. Поминаючи різні пікніки й святочне печення картоплі, перед нами такі три важливі підприємства: у Филаделфії — Загальні Збори ЗУАДК-у, на Союзівці — Осінній Фестин і вибори міс Союзівки, а в Ню Йорку гостює Ансамбль Акторів Легкого Жанру, що покаже нам дуже файну ревію зі скечами, піснями й монологами під назвою „Колись і тепер".

І що ж ви тепер вдієте?.. Розірветеся натрое, чи як?

Як би воно не було, а на збори нашого „Зудаку" поїхати т р е б а. Перед тією установою я маю великий довг вдячности, бо вона привезла мене на цю вільну землю. Маю ще інший довг, досі не сплачений, — 25 долярів за кошти транспортації... Хоч, фактично, я не мав би за що платити, бо ж мені не дали ступити ногою на вільну землю, а просто з корабля замкнули на „Острові Сліз". Потім один тутешній патріот навіть мені радив скаржити до суду д-ра Галана і домагатись кількох тисяч відшкодування...

Вел, кілька тисяч долярриків було б мені тоді придалося, хоч не зашкодило б їх мати і тепер, але ми з паном доктором сквитувалися в той спосіб, що я не позивав його до суду, а він, здається, вже подарував мені тих 25 долярів. Втім, на „Острові Сліз" не було вже й так погано: був дах над головою і вікт унок.

Гірше трапилось моєму другові М. Понеділкові, що першу свою ніг на землі Юрка Вашинґтона переночував у похоронному заведенні Петра Яреми, а другу в парку, при чому якийсь ч о р н и й джентелмен потягнув й о м у вишивану сорочку...

Але Понеділка я не повинен би згадувати добрим словом, бо він мене зрадив. Схрунив, д е - ц о! Замість їхати зі мною до Клівленду на авторський вечір, він скомпанувався з Р о м ц е ю П р и й м о ю, і от тепер обоє молодята летять до Шикаго, де 4-го жовтня в авдиторії церкви св. Николая відбудеться їхній... „Вечір танку і гумору", покищо. При чому панна Рома буде читати гуморески, а Микола затанцює якусь невидальщину. В і т а м інів перед цим виступом не треба їм купувати, бо Понеділок напевно притаскає свої.

А щоб вони обоє знали, що я не є злий хлоп, то бажаю їм на цьому місці кращих успіхів та пригадую, що пан Петро Пуцило каже: „Ощаджуйте і щадіть!"

І к е р.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

НІМЕЦЬКИЙ ГЕНЕРАЛ У ШТАБІ НАТО

Париж. — Заступником шефа штабу плянування і військової політики в головній кватирі НАТО, у т. зв. Шейп-і" (перші літери англійської назви „Найвища Головна Кватира Атлантійського Пакту в Европі") став німецький генерал - майор Ффідріх Альберт Ферч. Поки він перейме те становище 1-го січня 1959 р., його підвищать до ступня генерал-поручника. Ген.-пор. Ганс Шпайдель є командантом суходільних військ НАТО в центральній Европі. У штабі стратегічного плянування НАТО ген. Ферч є першим німцем.

● **В комуністичному Китаї** — хвалиться комуно - китайська преса — мільйони добровольців зголошуються до „народної міліції" для військового вишколу, що його Пейпінґ переводить під гаслом „кожний чоловік і кожна жінка — вояк". Зголошування добровільців зростає в міру того, як „росте народний гнів з причини провокаційної агресії Америки" — подає пейпінське радіо.

Спорт

ЦЕ МИ МОЖЕМО

(До закупу спортового майдану УСК-у в Ню Йорку)

Великий філософ 17-го століття, француз Ніколяс Мальбранш, висловив був мудрість: „Де нічого не можеш, туди не скеровуй своїх бажань". І сьогодні є багато речей, в яких ми „нічого не можемо": почавши від найменших, а скінчивши на справах світового маштабу. Рівночасно є багато речей, що їх доля чи недоля, успіх чи неуспіх, залежить виключно від нас. В тих справах „ми можемо".

І тих 36 членів Українського Спортового Клюбу в Ню Йорку, що прийшли на сходини в справі закупу спортового майдану для української молоді метрополітального Ню Йорку, в суботу 13 вересня ц. р., саме мали те останнє на думці, коли виявили належне зрозуміння справи придбання площі та сказали своє „ми можемо", зложивши, закупивши шерів, або задеклярувавши суму $3,000. Ось їхні прізвища: Григорович М. — $100, Дячишин М. — 100, Качмарський С. — 200, Ховалко М. 100, Кудрик О. — 150, Голюка Є. — 100, Підгорецький Р. — 100, Зазулькевич В. — 100, Врублевський І. — 100, К. В. — 100, Куровицький Е. і Бачинський Ю. — 400, Литвин П. — 100, Ференц П. — 100, Ссрант В. — 200, Мундзяк Ф. — 100, Лисняк Є. — 100, Маслій І. — 75, Кульба О. — 100, Горячий Д. — 100, Савицький А. — 100, Шперналь А. — 100, Медянка А. — 100, Черник М. — 75, Попович П. — 75, Шот П. — 75, Крупчак М. — 75, Лев М. — 50, Волошин І. — 20.

Цих 36 членів являють собою всього одну восьму членства УСК-у. Щоб дати змогу решті членам, активним і неактивним, включитися у спонтанне діло придбання спортового майдану для молоді Ню Йорку, Управа УСК-у скликає на суботу, 27-го вересня ц. р. наступні сходини членів. Сходини відбудуться в домівці УСК-у о год. 7-ій вечора. Ширше громадянство Метрополії є щиро запрошене до участи.

Остаточне підписання контракту відбудеться в половині жовтня ц. р. Зібрану до цього часу суму доповнить ще позичка у висоту $6,000, що її признала УСК-ові Німецько - Американська Футбольна Ліга.

Роман Лисняк

УАСТ РОЧЕСТЕР — АВЕРС СПОРТ КЛЮБ 5 : 1 (0:0)

Сезон 1958/59 нюйоркської стейтової ліги Норт - Вестерн розпочався 7-го вересня і Рочестерці встигли вже закріпити чотири точки в свою користь, виграшом 7-го вересня проти сиракюзких айришів 10 : 1 і 14-го вересня проти рочестерських німців 5 : 1.

Останній вислід міг бути кращий, але в першій половині УАСТівцям не щастило. Граючи проти сильної оборони і помочі як теж проти прекрасного воротаря німців, який виловлював всі м'ячі зі стрілів наших напасників, вислід до половини залишився 0 : 0.

Щойно в перших хвилинах другої половини Д. Тимченко, переїхавши оборонця німців, посилає м'яч в сітку противника, і підносить вислід 1 : 0 в нашу користь. УАСТ-івці піднесені на дусі прискорюють темпо гри і майже що п'ять хвилин м'яч опиняюється в сітці противника зі стрілів Д. Когута, П. Івасева, Д. Завадівського та І. Гревена.

Німці в останніх хвилинах гри також здобуваються на ворота і змагання кінчаються вислідом 5 : 1.

Микола Сіна

РАКЕТИ, ЯКІ НИЩАТЬ ВОРОЖИЙ БОМБОВИК ПІД ЧАС ВСЯКОЇ ПОГОДИ

Вашинґтон. — Представники летунства і фабрики літаків Гюза повідомляють, що випродукувано нові керовані ракети, які випущені з літака можуть знищити ворожий бомбовик при сякій погоді. Ця ракета може летіти вище, як ті літаки, які мають поборювати ворожі літаки, і вона є небезпечніша для ворога, як всі інші, досі відомі керовані ракети.

● **Над Японією** у минулий четвер перейшов тайфун з силою 75 миль на годину, знищивши 376 мостів та 353 доми і потопивши понад 200 малих кораблів і човнів. Покищо підраховано 24 убитих, але про кільдесят осіб немя ще ніякої вістки. Є сотні ранених. Між тими, що згинули, є американський сержант-летун Арч Мічелл з Каліфорнії. Тайфун захопив обшир шириною у 300 миль.

